

עלון מס' 6

שיחות הרצ"ה לר"ח

פרשת תולדות

יצחק אבינו – 'נפעלות'

לעומת הפעילות הגלויה של אברהם אבינו, ההולך וקורא בשם ד' (בראשית פרק יב, ח) והמבער עבודה זרה בפעולותיו – יצחק הוא לכאורה נעלם ונפעל.

לכאורה, נראה ש'אדם נפעל' הוא אדם פחות חשוב מאשר אדם הפועל בעצמו, אדם נפעל הוא, לכאורה, אדם חלש שנשלט על ידי אחרים. הוא עבד. גם אדם הנשלט על ידי יצר הרע שלו – הוא עבד. כדברי חז"ל על "הרשעים – הן ברשות ליבן... אבל הצדיקים ליבן ברשותם" (בראשית רבה פרשה לד, י) וכן בספר הכוזרי "החסיד הוא מי שהוא מושל, נשמע לחושיו וכוחותיו, הנפשיים והגופיים, ומנהיגם ההנהגה הגופיית" (מאמר ג,ה) וכמובן שמתוך כך גם ראוי להנהיג את החברה.

[אך יש להבין כי] המובן השלילי של 'נפעלות' הוא כאשר אדם נפעל על ידי דברים הזרים לו, על ידי דברים 'תחתוניים' כגון חולשות של העולם הזה, לעומת זאת - יש מצבים בהם אדם נפעל לא על ידי ענייני העולם הזה, אלא על ידי העולמות העליונים. כמאמר הכתוב [בתיאור הנבואה] "ותשאני רוח" (ביחזקאל פרק ג,ב). זאת – היא נפעלות מתוך 'דחיפה וכפייה' אלוקית משמי מרומים, נפעלות שכזו היא במעלה עליונה יותר מאשר פעילות עצמית אנושית.

יצחק אבינו מופיע בעולם כאדם נפעל, כמי שנלקח ונעקד על גבי המזבח, הוא נפעל מראשיתו ועד סופו, החל מהעקידה שהיא 'ייסוד קידוש השם בישראל לכל הדורות' (סידור עולת ראייה א, עמ' צז) דרך סידור 'השידוך' שלו, ועד לעניין הברכות בסוף פרשתנו, אך כל הנפעלות הזו - היא המשך הפעילות של אברהם אבינו.

על פי "שיחות הרב צבי יהודה" (פרשת תולדות, תשל"ב 10) להר"ש אבינר הי"ו

